

lesa okrog 2 m³/ha, na repu držav Evropske unije, kljub temu, da imamo nadpovprečne lesne zaloge.

To prav gotovo ni narodnogospodarsko modro, pa tudi posebej strokovno ne. Država, ki prevzema vse večje stroške financiranja in sofinanciranja dejavnosti gozdarstva in vlaganj v gozdove, mora s primernimi vzvodi doseči, da bodo gozdovi opravljali tisto lesno-proizvodno vlogo, ki so jo ob zagotavljanju vseh drugih splošnokoristnih vlog, tudi zmožni.

S sečnjami, ki dosegajo intenzitete le okoli 10 odstotkov lesne zaloge v desetih letih, gozdov ni možno negovati ter usmerjati njihovega razvoja (redčenja, usmerjanja v obnovo, sproščanje in oblikovanje pomlajenih površin). Če upoštevamo, da je od vsega poseka že med tretjino do polovice sanitarnih sečenj (ujme, sušenje, škodljivci, bolezni, in drugo), pa z veliko verjetnostjo lahko ugotovimo, da gre razvoj gozdov po svoji poti, z zelo majhnim vplivom gozdarske stroke. Ko človek gleda te številke, bi mogel dobi vtis, da je odkazilo v gozdovih Slovenije, v vse prevelikem deležu namenjeno iskanju »razlogov« zaradi katerih bi lahko določeno drevo posekali, ne pa nekim postavljenim ciljem in iz njih izhajajočih usmeritev.

Viri

- FERLIN, F., 1998. Uspešnost novega sistema sonaravnega gozdpodarjenja z gozdovi v Sloveniji. - *GozdV*, 56, 2, s. 81-96.
- FUNKL, L., 1975. Proizvodna zmogljivost gozdov. - *Gozdovi na slovenskem*. Založba borec, Ljubljana.
- GRECS, Z., 1998. Gojenje gozdov na Zavodu za gozdove Slovenije in izvajanje gojivnih del v zadnjih letih. - *GozdV*, 56, 1, s. 25-30.
- POGAČNIK, N., 1998. Nekatere značilnosti gozdov in gozdarstva v Evropski uniji. - *GozdV*, 56, 2, s. 97-103.
- TURK, Z., 1955. Izkoriščanje gozdov v desetletju 1945-1954. - *GozdV*, s. 296-320.
- WINKLER, I., MARENČE, J., 1998. Gospodarnost gozdpodarjenja z gozdovi v novih družbenih in gospodarskih razmerah. - *GozdV*, 56, 1, s. 3-11.
- ŽUMER, L., 1968. Lesno gospodarstvo. Zveza inženirjev in tehnikov gozdarstva in industrije za predelavo lesa. - Ljubljana.
- , Program razvoja gozdov v Sloveniji. Ur. l. RS 14/96.
- , Poročilo o delu Zavoda za gozdove Slovenije za leta 1994, 1995, 1996, 1997.
- , Izpis gozdnih fondov MKGP na osnovi odločb območnih načrtov 1991-2000.

GDK: 945.3

Delavnica: Poklici v gozdarstvu včeraj, danes, jutri, Postojna, 8. 5. 1998

Delavnica je bila spremljajoča prireditve ob 1. državnem tekmovanju gozdnih delavcev Slovenije, ki je bilo 8. in 9. maja letos v Postojni, in ena prvih, ki bodo potekale ob petdeseti obletnici gozdarstva srednjega šolstva v Sloveniji. Delavnico je organizirala komisija za izobraževanje pri Zvezi gozdarskih društev Slovenije v sodelovanju s Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo v Postojni (SGLŠ) in z Gozdarskim društvom Postojna, ki je bilo tudi organizator gozdarstva tekmovanja.

Pričujoči povzetek temeljnih ugotovitev delavnice je deloma povzet iz vodilnih prispevkov avtorjev: dr. Iztoka Winklerja, mag. Pavla Kumra, mag. Mirka Medveda in Pavla Vrtovca, deloma iz izredno razgibane razprave, v kateri je sodelovala večina prisotnih. Prvotni namen organizatorja je bil, da v Gozdarskem vestniku objavijo vse štiri vodilne prispevke in posebej temeljne ugotovitve iz razprave. Žal so možnosti Gozdarskega vestnika omejene, zato smo se pri

komisiji za izobraževanje odločili, da strnemo celotno razpravo v skupen povzetek.

Delavnice so se udeležili predstavniki večine vabljenih, ki v Sloveniji delujejo na področju gozdarstva poklicnega izobraževanja ali so nanj kakorkoli vezani ali zanj zainteresirani. Skromna je bila predvsem udeležba predstavnikov gozdarstva izvajalskih podjetij in drugih izvajalcev v gozdarski operativi, sindikatov in lastnikov gozdov - tistih torej, ki jih poklicno izobraževanje najbolj živo zadeva. Nekateri so svojo odsotnost opravičili. Žal je tudi odsotnost vabljenih gotovo en izmed kazalcev stanja, v katerem se je v zadnjem desetletju znašla gozdarska sroka v Sloveniji. Odsotnost je po svoje okrnila tudi samo pestrost razprave in predstavitev zornih kotov različnih pogledov in interesov.

Namen delavnice gotovo ni bil sprejemanje nekakšnih dokončnih in obvezujočih sklepov; nasprotno - delavnica naj bi vzpodbudila slovensko gozdarsko

stroko k prebujenju iz predolgega mrtvila in jo povabila k dialogu ob sicer nadvse nujni in pereči razpravi o prihodnji nomenklaturi poklicev v gozdarstvu ter temu prilagojenemu poklicnemu izobraževanju šolajoče se mladine in odraslih.

Da bi razmišljanja na temo o poklicih v gozdarstvu ne izzvenela preveč suhopamo, dajemo bralcem v premislek nekaj misli, ki so jih v svojih prispevkih zapisali avtorji vodilnih prispevkov:

Osnova za opravljanje katerekoli dejavnosti v življenju je znanje.

Pestrost poklicev in načinov izobraževanja zanje je v Evropi zelo velika in raznolika, ustrezno tudi za gozdarske poklice. Tudi v Sloveniji moramo gozdarske poklice približati duhu časa ter izobraževanje zanje prilagoditi potrebam in interesom tako, da homo obenem primerljivi tudi z ostalo Evropo.

Za hkratno zagotavljanje vseh vlog gozda je sistem izobraževanja za ravnanje z gozdovi ključen.

Gozdarji smo v službi davkoplačevalcev, tako lastnikov gozdov kot ostale javnosti in ne le v službi gozdov.

Samo ustrezno poklicno izobraženi delavci so lahko dejansko izvajalci strokovnega dela in nosilci osnovnega udejanjanja gozdarske stroke.

Gozdarskim poklicem je potrebno zagotavljati takšno veljavo, da bodo lahko motivirali mlade kandidate za poklicno gozdarsko izobraževanje.

Vsako tretje gospodinjstvo v Sloveniji ima v lasti gozd.

Vsak osmi prebivalec Slovenije je lastnik gozda. Vsak dvajseti opravlja dela v gozdu.

Ali gozdarji hočemo, da so lastniki gozdov opremljeni z znanjem?

Ali lastniki hočejo biti opremljeni z znanjem?

Kakšen je interes države?

TEMELJNE UGOTOVITVE

- Zveza gozdarskih društev Slovenije je tisti povezovalni dejavnik v slovenskem gozdarstvu, ki lahko pomembno pripomore k preseganju sedanjih dokaj kritičnih razmer in pomaga sooblikovati obnovo gozdarskega poklicnega izobraževalnega sistema v Sloveniji.

- Narava gozda in pogoji gospodarjenja z njim zahtevajo razmeroma malo formalnih gozdarskih poklicev, vendar njihovo logično izobraževalno in poklicno vertikalno ter njihovo medsebojno vertikalno in horizontalno prehodnost ter možnosti stalnega dograjevanja in posodabljanja poklicnega znanja. Celovito poklicno izobraževanje zatorej v celoti vključuje tudi vse ustrezne oblike izobraževanja odraslih.

- Poklice, tudi pri nas, določajo ustrezni zakoni in predpisi, izobraževanje zanje pa ustrezna šolska zakonodaja, ki je poenotena v okviru izobraževalnega sistema za sicer različne stopnje izobrazbe in različne poklice ter panoge. V sedanjem slovenskem gozdarstvu razlikujemo potrebe po treh poklicnih in izobraževalnih skupinah - stolpih za:

- lastnike gozdov,
- gozdno proizvodne dejavnosti,
- javno gozdarsko službo.

Ob takšni temeljni razdelitvi potreb je treba upoštevati tako potrebe rednega izobraževanja mladine kot izobraževanja odraslih, skladno s splošno veljavnimi standardi za temeljno poklicno izobraževanje ter potrebe in možnosti, bodisi za ustrezno dograjevanje in nadgradnjo znanj bodisi za dopolnjevanje znanj tistih, ki prihajajo iz drugih šol in poklicev.

- Pri lastnikih gozdov prevladujejo predvsem potrebe na področju izobraževanja odraslih pri izgrajevanju njihovih splošnih in temeljnih gozdarskih znanj.

- Na področju izvajalskih gozdno gospodarskih dejavnosti ugotavljamo zlasti izrazito staranje sedanje populacije proizvodnih delavcev. Le še 17 % zaposlenih ima ustrezno celovito poklicno izobrazbo gozdarja, njihov delež pa še upada. Že v nekaj letih lahko pričakujemo izrazito pomanjkanje kvalificiranih gozdnih delavcev.

- Poklicno in izobrazbeno definirane ter kadrovske ustrezne, zato tudi razmeroma jasne in stabilne so razmere v javni gozdarski službi, ki pa zaposluje oziroma bo v prihodnje zaposlovala predvsem delavce z višjo poklicno izobrazbo in z akademskimi izobrazbenimi profili.

- Potrebujemo univerzalni poklic gozdnega delavca - gozdarja, ki ga bomo lahko doizobraževali in speci-

- alizirali v skladu s potrebami in mu omogočili napredovanje do gozdarskega mojstra.
- Tudi v prihodnje bomo potrebovali popolno srednješolsko gozdarsko izobraževanje - gozdarskega tehnika. Področje zaposlovanja gozdarskih tehnikov bo predvsem organizacija in vodenje del v gozdni proizvodnji ter samostojno podjetništvo in obrt, podpreti pa bo treba tudi ustrezne možnosti pri nadaljnjem izobraževanju tehnikov v poklicni vertikali pa tudi horizontalno v sorodnih dejavnostih, zlasti na področju naravovarstva. Poklic tehnika ostaja primerljiv tudi z redefiniranimi enakovrednimi poklici v drugih panogah.
- Pri fakultetnem izobraževanju v gozdarstvu so cilji prenove že doseženi. V bodoče bomo potrebovali predvsem več aktivnega sodelovanja z gozdarsko operativno na področju praktičnega pouka študentov.
- Interesi stroke se glede poklicnega izobraževanja sicer morajo oblikovati skladno z njenimi dejanskimi kadrovskimi interesi in potrebami, vendar ne brez in mimo temeljnih normativnih zahtev, ki jih določa država. Država mora pri tem zagotoviti potrebne finančne in materialne pogoje izobraževanja, stroka pa mora storiti bistveno več kot doslej za ustrezno animacijo ter vzpodbujanje interesov za vse potrebne oblike poklicnega izobraževanja.
- V Sloveniji poteka prenova izobraževalnih programov. Predpogoj za posodobitev izobraževalnih programov v gozdarstvu je posodobitev nomenklature poklicev v skladu z zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju (UL RS št. 12/96) in skladno z dejanskimi potrebami. Nomenklatura poklicev izhaja iz Standardne klasifikacije poklicev in predstavlja povezavo med sfero dela in sfero izobraževanja.
- Z novo nomenklaturou poklicev ni več mogoče odlašati. Večina panog je novo nomenklaturou poklicev že pripravila in ustrezni izobraževalni programi so že v prenovi. Gozdarstvo s svojimi predlogi dejansko že zamuja.
- Kritični padec vpisa v srednje gozdarske izobraževalne programe kakor tudi zaposlovanje tega kadra smo doživeli po letu 1990.
- Socialni partnerji: država, delodajalci in delojemalci, morajo na področju poklicnega izobraževanja v gozdarstvu določiti, zagotoviti in spodbuditi:
 - vlogo in cilje poklicnega izobraževanja,
 - interese za vpis kandidatov v gozdarske izobraževalne programe,
 - ustrezno prenovu izobraževalnih programov.
- Soglasnost interesov države pri poklicnem izobraževanju in zaposlovanju mora biti izražena z ustreznim sodelovanjem med: Ministrstvom za šolstvo in šport, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvom za delo in družino ter ustreznimi institucijami: Zavodom za šolstvo, Centrom za poklicno izobraževanje, Zavodom za gozdove. Z zakonsko regulativo je treba zagotoviti potrebne oblike poklicnega izobraževanja v gozdarstvu, zagotoviti zakonitost pri zaposlovanju ter ustrezne materialne vzpodbude delodajalcem in delojemalcem pri pospeševanju izobraževanja.
- Država zagotavlja prenovu izobraževalnih programov preko Strokovnega sveta za poklicno in strokovno izobraževanje in preko Nacionalnega kurikularnega sveta za poklicno izobraževanje, za gozdarstvo posebej preko Programske kurikularne komisije za gozdarstvo, lesarstvo in tapetništvo.
- Delodajalce predstavlja Gospodarska zbornica Slovenije, na področju gozdarstva Splošno združenje gozdarstva Slovenije. Naloga Splošnega združenja je, da poskrbi za standardno klasifikacijo poklicev v gozdarstvu ter pripravi novo nomenklaturou poklicev. Delodajalski partnerji morajo zagotoviti tudi ustrezne možnosti praktičnega izobraževanja ter kadrovske naloge, ki naj omogočijo vključevanje kandidatov v gozdarske poklice.
- Organ GZS in Splošnega združenja gozdarstva oziroma njegovega izvršnega odbora je njegova komisija za izobraževanje. Ta pa vključuje le naloge prenove gozdarskih poklicev za potrebe poslovne gozdarske dejavnosti. V ta okvir ni posebej vključena zasebna poslovna dejavnost v gozdarstvu niti ta ni neposredno vezana na soočanja glede procesov gozdarskega izobraževanja. Sedanja Standardna klasifikacija gozdarskih poklicev je zastarela in ne ustreza več. Izvesti je treba njen popravek (uredba v UL RS št. 28/97).
- Delojemalci morajo tudi sami izražati svoje interese za izobraževanje, saj je znanje osnova za učinkovitejše, kakovostnejše in varnejše delo. Svojo zelo pomembno nalogo ima pri vzpodbujanju teh interesov in pravic delavcev panožni sindikat.
- Nižje poklicno izobraževanje (do dve leti ali tri za učence, ki niso uspešno končali OŠ) je bilo pri nas odslej omogočeno le preko USO programov za odrasle. Posebnega zanimanja ze te programe v preteklosti ni bilo. Tudi v bodoče naj bi bilo tovrstno izobraževanje namenjeno le odraslim, ki izpolnjujejo ustrezne predpogoje.

- Temeljni gozdarski izobraževalni program naj bo tudi v bodoče program za poklic gozdarja, bodisi za sekača ali za gojitelja ali za gozdnega odpremnika ipd. Za te poklice imamo že doslej dovolj dober srednješolski triletni izobraževalni program, ki ga bo treba posodobiti.
- Podobna izhodišča veljajo tudi za štiriletni program gozdarskega tehnika. Potreba po ohranitvi poklica tehnika presega zgolj okvire gozdarske stroke. Prenova programa mora upoštevati zahteve po razširitvi strokovnih teoretičnih in praktičnih znanj in omogočiti ustrezne oblike doizobraževanja in specializacije pa tudi večjo prehodnost v horizontali in v vertikali.
- Obstaja tudi možnost poklicnih tečajev za srednješolce in gimnazijce, ki naj bi trajali od 6 mesecev do 1 leta. Teh tečajev ne smemo enačiti z bistveno krajšimi tečaji usposabljanja, ki nimajo veljavnosti pridobitve izobrazbe.
- Razlikovati bo treba med izobrazbenimi in delovnimi poklici (zaposlitvami). Na takšni osnovi naj temelji naveza: poklic - kvalifikacija - delovno mesto. Namen poklicnega izobraževanja je usposabljanje za strokovno, učinkovito, racionalno, odgovorno, zdravo in varno delo, voditi mora k uveljavljanju posameznega poklica. Za takšno izobraževanje je potrebna ustrezna motivacija, k njej pa sodita tudi stimulatívna izobraževalna horizontala in vertikala.
- Pri uveljavljanju poklicev in poklicnega izobraževanja v gozdarstvu bo treba posebej poskrbeti za regulativo, ki bo preprečevala, da bodo nižje izobraženi poklici izpodirivali popolnejše oblike poklicnega izobraževanja. Takšni primeri se lahko v praksi zaposlovanja uveljavijo le na škodo strokovnosti in kakovosti del. Slovenska gozdarska stroka na obnavljanje takšnih razmer ne bi smela pristajati, saj bi to pomenilo razvrstitev sode stroke, strokovnega dela, gozdarskih poklicev in zanemarjanje sodobnih zahtev po učinkovitosti in strokovnosti dela.
- Imamo bogate, več desetletne izkušnje na področju gozdarskega izobraževanja. Te nam zelo prepričljivo zapovedujejo, kaj vse moramo upoštevati pri bodočem poklicnem izobraževanju. Pri izobraževanju gozdnih delavcev moramo še posebej upoštevati, da so to dela, ki so psihofizično naporna, s povečanimi nevarnostmi za poškodbe, često zdravju škodljiva, zato so jim resnično dorasli le psihofizično usposobljeni delavci.
- Potrebna je zakonska opredelitev zahteve, da je za poklicno opravljanje gozdarskih del primeren le poklicno usposobljen delavec.
- Po Pravilniku o varstvu pri delu v gozdarstvu (3. čl. - UL SRS, št. 15/79) se večina del v gozdarstvu šteje za dela s povečano nevarnostjo. Tega dejstva sedanji Zakon o gozdovih nikjer ne opredeljuje. Zakon glede ustreznosti usposobitve za opravljanje del v gozdarstvu tudi ne razlikuje med pravnimi in fizičnimi osebami oziroma med posameznimi kategorijami lastnikov gozdov.
- Zasebno lastništvo gozdov je slovenska tradicija. Pri lastnikih gozdov, predvsem pri tistih, ki sami opravljajo dela v svojih gozdovih, temeljno vprašanje nista poklic in formalna poklicna izobrazba, temveč objektivno teoretično in praktično znanje. To pa ne pomeni, da ne potrebujemo ustreznih gozdarskih poklicev in izobraževalnih programov, ki bi bili ustrezni tudi za lastnike gozdov, zlasti še za kmete.
- Jasno moramo opredeliti, ali je izobraževanje lastnikov gozdov potrebno ali ne. Kako so problem tovrstnega izobraževanja doumeli oblikovalci Zakona o gozdovih in Programa razvoja gozdov, je razvidno iz obeh dokumentov samih. Iz Programa tudi sledi, da naj bi se raznih oblik izobraževanja lastnikov gozdov udeleževalo po 3.450 udeležencev letno. Glede na število lastnikov gozdov bi ob načrtovani dinamiki izobraževanja prišel vsak lastnik na vrsto po 70 ali 80 letih. V tem času se dejansko zamenjata po dve generaciji lastnikov.
- V zadnjih letih so se dobro uveljavile različne oblike neformalnega izobraževanja lastnikov gozdov, ki pa še ne dosegajo niti navedenega načrtovanega obsega. Potrebe in zanimanje zanje močno presegajo doslej ponujene možnosti, tako programsko kot finančno in kadrovske - izobraževalske.
- Z ozirom na število lastnikov gozdov ter lastniško strukturo gozdne posesti so pri nas potrebe po temeljnem gozdarskem izobraževanju lastnikov gozdov izredno velike, narašča pa tudi interes za takšno izobraževanje pri samih lastnikih.
- Primerjave z nekaterimi gozdarsko razvitimi državami Evrope nam povedo, da današnje razmere glede izobraževanja lastnikov gozdov pri nas z njihovimi niso primerljive, ne kar zadeva sisteme izobraževanja, ne glede denarnih in materialnih sredstev namenjenih izobraževanju, ne glede državnih spodbud, ne glede deležev delovnih nesreč in njihovih posledic. Vlaganja v strokovno izobraževanje lastnikov gozdov so v tujini neprimerljivo večja, kot so pri nas. Znani in utemeljeni so cilji izobraževanja, ponudba programov je pestra in aktualna, izobraževanje je primerno podprto tudi z državnimi stimulacijami.

- Redno in formalno poklicno gozdarsko izobraževanje za potrebe lastnikov gozdov predstavlja pri nas le manjši delež izobraževalnih potreb, interesov in možnosti, bo pa tudi tovrstnim programom treba posvetiti več skrbi kot doslej. Te potrebe pa ostajajo nedorečene in nedodelane. Zlasti pri formalnem izobraževanju odraslih lastnikov gozdov poznajo v svetu ustrezno strukturirane in sekvenčno organizirane oblike izobraževanja. Z njimi pridobe udeleženci tudi ustrezna potrdila o izobrazbi in kvalifikaciji.
- Povečan interes za izobraževanje lastnikov gozdov je v Sloveniji posledica na novo definiranih pravic in obveznosti lastnikov gozdov. Današnja tehnologija dela pri gospodarjenju z gozdovi terja od lastnikov gozdov znatno več znanja ter ustrezno praktično usposobitev, kar presega dosedanje tradicionalno domače znanje.
- V Sloveniji so se v zadnjih letih dobro uveljavile različne oblike neformalnega izobraževanja lastnikov gozdov (nad 2.000 udeležencev lemo). Potrebe in zanimanje zanje močno presegajo doslej ponujene možnosti, tako programsko kot finančno in kadrovske izobraževalske.
- Pri neformalnih oblikah izobraževanja (osveščanja, usposabljanja, svetovanja) lastnikov gozdov ima, na podlagi zakona o gozdovih, nepogrešljivo vlogo Zavod za gozdove Slovenije. Pri zavodovih izobraževalcih je čutiti predvsem pomanjkanje pedagoškega znanja, treba pa bo dodelati tudi ustrezne izobraževalne programe. V ta namen bo k sodelovanju treba pritegniti kar najširši krog izobraževalcev in strokovnjakov, izobraževati pa bo treba tudi izobraževalce same. Treba bo okrepiti tudi izobraževalsko ekipo na SGLŠ v Postojni ter sodelovanje med Zavodom za gozdove in šolo. Potrebno bo izobraziti in zaposliti posebej usposobljene učitelje - inštruktorje za odrasle.
- Pri vseh oblikah neformalnega izobraževanja lastnikov gozdov se bo treba prilagajati dejanskim potrebam in interesom lastnikov samih. Za izobraževanje se zanimajo predvsem mlajši lastniki, bolj za dela, ki so ekonomsko zanimivejša ali jih stimulira država. Velika večina lastnikov nima za dela v gozdu nikakršne ustrezne izobrazbe. Pri srednje velikih in večjih lastnikih gozdov je delež ustrezne izobrazbe nekoliko višji kot pri manjših lastnikih. Interesi za izobraževanje praviloma naraščajo tudi z velikostjo gozdne posesti.
- Država se očitno ne zaveda dejanskega stanja znanja, tveganj in posledic nezgod pri delu v zasebnih gozdovih. Stanje je dejansko katastrofalno in v celoti

- primerljivo z alarmantnimi razmerami, ki so nedavno vladale v cestnem prometu.
- Da bi pri nas prišli do ustreznih rešitev na področju izobraževanja lastnikov gozdov, bodo potrebni ustrezni zakonski, finančni in motivacijski ukrepi države. Potrebna bo zlasti dopolnitev zakonodaje na področju izobraževalnih pogojev za lastnike gozdov in vse tiste, ki delajo v zasebnih gozdovih v lastnikovem imenu. Država in družba, kakor tudi lastniki sami, lahko pričakujejo pozitivne učinke tovrstnega izobraževanja, ki se bodo pokazali pri uspešnosti gospodarjenja (stroških), odgovornosti in varnosti ljudi v odnosih do varovanja okolja.
- V Sloveniji imamo Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih. Pravilnik ima za izvajalce samostojne podjetnike, družbe in zadrage (1. čl. - UL RS, št. 35/94), vendar so nedvomno izvajalci del tudi vsi tisti, ki sami nepoklicno opravljajo gozdnogospodarska dela v svojih ali sosedovih gozdovih. V ta namen bi država morala zagotoviti kontroliran proces, ki bi usmerjal v:
 - usklajeno politiko socialnega, pokojninskega in nezgodnega zavarovanja,
 - sistematično urejanje minimalnega potrebnega znanja ki ga zahtevajo nevarna dela v gozdu.
- Pri oblikovanju ustreznih rešitev bo morala v imenu interesov lastnikov gozdov koristno partnersko vlogo odigrati tudi Kmetijska zbornica, ko bo ustanovljena ali kakšno drugo interesno združenje lastnikov.
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ugotavlja, da bo moralo iz razpoložljivih proračunskih sredstev namenjati več denarja za izobraževanje lastnikov gozdov. Pri formalnih oblikah izobraževanja bodočih lastnikov gozdov se zavzema zlasti za oblike dvopoklicnega izobraževanja na kmetijskih šolah, vključno s temeljnim gozdarstvom. V ta namen bo treba doseči ustrezno zakonsko podlago, pri pripravi in izvajanju izobraževalnih programov pa ustrezno sodelovanje med pripravljalci programov in samimi šolami. Ministrstvo podpira certifikatni sistem izobraževanja lastnikov gozdov in sistem državnih vzpodbud, predvsem za izobraževanje malih in srednje velikih lastnikov gozdov.
- Zavod za gozdove Slovenije ima zlasti pomembne naloge pri neformalnih oblikah izobraževanja lastnikov gozdov. Pri svojem delu z ljudmi na terenu ugotavljajo delavci zavoda nenormalne razmere v slovenskem gozdarstvu nasploh, tako pri lastnikih gozdov kot pri profesionalnih izvajalcih gozdnogospodarskih del. Ustrezno izobraženi ljudje iz gozdar-

stva predvsem odhajajo, novih zaposlitev za ustrezno izobražene in usposobljene ljudi skorajda ni. Nenormalne razmere vplivajo na dogajanja v gozdni proizvodnji, na kakovost opravljenih del in na odnose do gozda. Vplivajo na dogajanja v zasebni gozdni proizvodnji, na nezakonitosti pri zaposlovanju in opravljanju del, so vzrok za sivo ekonomijo, tatvine in druge nezakonitosti v gozdovih. Država stori premalo za spoštovanje zakonov in podzakonskih aktov na področju gozdarstva, zlasti ko gre za področje poklicne izobrazbe in zaposlovanja.

- ZGS ugotavlja izredno zanimanje lastnikov gozdov za različne oblike izobraževanja. Potrebe so spričo nad 250.000 lastnikov gozdov izjemno velike, sedanje možnosti pa letno komaj presegajo 2.000 udeležencev pri različnih tečajih. Ovir za povečanje obsega izobraževalnih dejavnosti zavoda so ne le denarne, temveč tudi v izobraževalskih zmogljivostih delavcev zavoda, tako glede števila izobraževalcev kot glede njihovega pedagoško - andragoškega in komunikološkega znanja.
- Poudariti je treba, da je SGLŠ v Postojni edina poklicna in strokovna srednja gozdarska šola v državi. V preteklih letih je šola vlagala izjemne napore, da bi posodobila in ohranila gozdarske izobraževalne programe in zagotovila vsaj minimalni vpis vanje. Pri iskanju ustreznih, tudi novih rešitev, je ostajala sama, brez ustrezne podpore stroke. Edina opora ji je bilo razumevanje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je šoli predvsem pomagalo pri pokrivanju nadstandardnih izobraževalnih stroškov. Skrajni čas je, da za ohranitev in posodobitev gozdarskih izobraževalnih programov in izobraževalnih dejavnosti v okviru stroke dosežemo ustrezno soglasje in dolgoročno skladnost interesov. Popolno soglasje mora pri tem doseči tudi stroka in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- Stroka se mora zavzeti, da na SGLŠ ohranimo in zagotovimo ustrezne gozdarske izobraževalne programe in šolo naredimo kar najbolj primerno današnjim in prihodnjim potrebam. Poleg prenove izobraževalnih programov ter izdelave ustreznih novih je treba šoli zagotoviti popoln štiriletni gozdarski program in

podpreti zadosten vpis v njene programe. Šola naj končno prevzame vse osrednje izobraževalne naloge za potrebe slovenskega gozdarstva, za kar ima že nekatere kadrovske in materialne osnove, druge pa ji bo še treba zagotoviti. Takšne rešitve bodo tudi za državo in za stroko najracionalnejše in najkakovostnejše. H kakovosti izobraževanja sodi tudi ustrezno sodelovanje šole z Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive naravne vire pri Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, z Gozdarskim inštitutom Slovenije, z Zavodom za gozdove Slovenije, s kmetijskimi šolami v Sloveniji in z gozdarskimi šolami v tujini. Med materialnimi pogoji za nadaljni razvoj gozdarskih programov na šoli je tudi pridobitev šolskega gozdnega revirja.

- Pestrost ponudbe rednih izobraževalnih programov v gozdarstvu, kakor tudi formalnih in neformalnih oblik izobraževanja odraslih, naj bo čim večja, času in potrebam primerna. Programi naj bodo ustrezno verificirani.
- Nomenklatura poklicev v gozdarstvu in ustrezna prenova gozdarskih izobraževalnih programov zahtevata tudi ustrezno podporo v kadrovski in zaposlovalni politiki delodajalcev v gozdarstvu ter njihovo motivacijsko podporo, kar naj prispeva k ugledu gozdarskih poklicev in zanimanju zanje.
- Temeljna motivacija za vsakršno izobraževanje, tudi poklicno, je boljše znanje, zato boljša storilnost in uspešnejše gospodarjenje. Slednje bi moral biti temeljni interes delodajalcev pa tudi tistih, ki se izobražujejo za poklic ali se v njem izpopolnjujejo.
- Država mora zagotoviti popolno spoštovanje zakonov in predpisov pri zaposlovanju v gozdarstvu. Zlasti pri samostojnih podjetnikih (SP) inšpekcije ugotavljajo popolno anarhičnost razmer. Treba je doseči upoštevanje in spoštovanje hierarhije poklicev in izobraženih pogojev pri zaposlovanju, v osnovi že preko Upravnih enot, pa preko ustreznih inšpekcij in dodatnih predpisov, če dosedanji ne zadoščajo.

Povzetek temeljnih ugotovitev delavnice sta pripravila Pavel Vrtovec in mag. Mirko Medved.